

Birkat haTorah for one who wakes up during the night

Q If I get up in the middle of the night and decide to spend some time learning, what do I do about *birkat haTorah*?

3. שולחן ערוך אורח חיים סי' מז סעי' יא
שינת קבע ביום, על מטתו, הוי הפסק. וי"א דלא הוי הפסק, וכן נהגו.

משנה ברורה שם סי' ק כה

וכן נהגו - ובל"ח כתב: ולי נראה שהמברך תבוא עליו ברכה, וכן נהג מורי מהר"י לברך, וכן הסכים הפרי"ח וא"ר בשם הרבה ראשונים ואחרונים וכ"כ הגר"א וכן העתיק הח"א להלכה [ואף דבפמ"ג משמע דנוכל לסמוך על המנהג הזה שלא לברך, עכ"פ נראה פשוט דהסומך על כל הפוסקים שהזכרנו ומברך לא הפסיד]:

1. תוספות מסכת ברכות דף יא עמוד ב
וא"ת מאי שנא [ברכת התורה] מסוכה שצריך לברך על כל סעודה וסעודה "לישב בסוכה" וי"ל דשאני תורה שאינו מייאש דעתו, דכל שעה אדם מחוייב ללמוד דכתיב "והגית בו יומם ולילה" והוי כמו יושב כל היום בלא הפסק. אבל אכילה בסוכה יש שעה קבועה... והיה אומר ר"ת: כשאדם עומד ממטתו בלילה (בשחרית) ללמוד שאין צריך לברך ברכת התורה, מפני שברכת התורה של אתמול שחרית פוטרת עד שחרית אחרת, ולא נהירא ...

4. שולחן ערוך אורח חיים סי' מז סעי' יג
המשכים קודם אור היום ללמוד, מברך ברכת התורה ואינו צריך לחזור ולברך כשילך לבית הכנסת.

משנה ברורה שם סי' ק כט

מברך ברכת התורה - ואף אם חזר וישן אח"כ שינת קבע קודם אור היום או ביום, א"צ (=אין צריך) לחזור ולברך, כי מסתמא דעתו של אדם לפטור בברכה זו עד שינת הלילה שאחריו. וכל זה לפי הי"א שבסעיף י"א, אבל לפי מה שכתבנו שם דאף בשינת קבע ביום המברך לא הפסיד, כל שכן בזה שהיה ישן שינת קבע קודם אור היום דהמברך לא הפסיד:

2. בית יוסף אורח חיים סי' מז
ואם ישן כתב א"א ז"ל בתשובה שאף ביום אם ישן שינת קבע על מטתו הוי הפסק וצריך לחזור ולברך. גם בפסקים (סי' יג) כתב כן ... וכתוב בהגהות מיימוניות פ"ז מהלכות תפלה (אות ט) בשם רבינו שמחה ששינה ומרחץ מפסקים ואם בא ללמוד אחריהם צריך לברך שהן היסוד דעת, כי אי אפשר לו ללמוד כשהוא ישן או במרחץ או בבית הכסא. מיהו הר"ם כתב שלא היה רגיל לחזור ולברך אלא אחר הפסק של שינת קבע, לפי שאינו מסיח דעתו מללמוד אפילו בהפסק מרחץ ובית הכסא עכ"ל. והאגור (סי' א) כתב מעם אחר: לפי שאף כשהוא נפנה צריך ליזהר בדינים כמו בגילוי מפה וכיצד יקנה: [בדק הבית] וכן נהגו שלא לחזור ולברך אחר מרחץ ובית הכסא [עד כאן]: וכתב עוד האגור (שם) שאביו ז"ל הנהיג שלא לברך ביום אפילו אחר שינת קבע, וכן ראוי לעשות כי המיקל בברכות במקום שיש מחלוקת, הרי זה לא הפסיד כי הברכות אינן מעכבות עכ"ל. ויש לתמוה דהא בין להרא"ש בין לרבינו שמחה בין להר"ם, שינה הוי הפסק ...

5. משנה ברורה סי' מז ס"ק א
ברכת התורה - עיין בשאנת אר"י סי' כ"ד דמסיק שברכת התורה הוא מן התורה, ולכן אם נסתפק לו אם בירך ברכת התורה חוזר ומברך; ומכל מקום כיון שהוא לו ספק לא יברך אלא ברכת "אשר בחר בנו" שהיא המעולה שבברכות, כדאיתא בגמ'.
www.erezhemdah.org